

90. *Field of Dreams*

Field of Dreams (1989) var min gave til Folketinget i 1995 sammen med *Sandheden som våben*. Jeg håbede, den kunne inspirere til ikke at forbyde frihandel. Selvom det mislykkedes, er det en fremragende film, som har rørt mange menneskers hjerter - og de bedste udgaver af filmen er altså stadig forbudt i Danmark!

Indledende bemærkninger

En gang imellem dukker der en film op, der ændrer ens liv. En film, der vender op og ned på ens syn på tilværelsen, en film, der giver nyt håb for fremtiden, en film, der gør én til et bedre menneske. De film er meget sjældne, men *Field of Dreams* er for mig en sådan film.

Indrømmet, jeg ville nok løbe skrigende væk, hvis jeg fik anbefalet en film på den måde. Jeg ville være vis på, at den måtte være tung og lang og uforståelig og formentlig på et fremmed sprog. Hvis det er livets mening, jeg er ude efter, vil jeg gå i kirke, læse Søren Kierkegaard eller måske besøge en indisk guru? Hvem ser film for at blive et bedre menneske?

Hvis jeg ikke allerede har ødelagt den film, der har betydet mest i mit liv og som fortsætter med at overraske, opløfte og inspirere efter dusinvis af gensyn, vil jeg føje spot til skade ved at kalde *Field of Dreams* et bevis på, at ægte filmkunst eksisterer. Jeg kan dog ikke love, at filmen vil give dig den samme oplevelse!

Synopsis

Ray Kinsella, hans søde hustru og kvikke, lille datter dyrker majs i Iowa. Aldrig har han gjort noget usædvanligt, indtil en stemme, der i dag kærligt omtales som The Voice, giver ham en kryptisk besked: "If you build it, he will come!"

Han får også en vision og overbevises om, at hvis han anlægger en baseballbane midt i sin majsmark, vil White Sox-legenden Shoeless Joe Jackson, der har været død i 38 år, dukke op og spille baseball på banen. Ray hæver sin opsparing, mejer majsene ned og anlægger til naboernes enorme forundring en flot bane med både lys og tilskuerpladser. Banen fylder så meget, at han ikke kan dyrke korn nok til at få økonomien til at hænge sammen. Den uundgåelige fallit nærmer sig, og netop da vender Shoeless Joe tilbage for at spille baseball på Rays mark.

Kort efter vender stemmen tilbage med en ny besked: "Ease his pain!"

Ray føler sig overbevist om, at det betyder, at han skal finde den kendte, men nu tilbagetrukne forfatter Terence Mann og invitere ham med til en baseballkamp i New York. Trods truende konkurs tager Ray bilen og kører tværs igennem USA for at finde Terence Mann og tage ham med til baseball. Terence Mann har ikke til sinds at følge med Ray, så Ray kidnapper ham. Under kampen sender stemmen Ray ud for at finde Archibald "Moonlight" Graham, en obskur spiller, der i hele sin karriere i Major League i 1922 kun spillede én, faktisk kun en halv kamp, før han opgav karrieren for at blive læge i stedet. Doc Graham har været død i 17 år, men Ray finder ham alligevel og vender endelig hjem til sin baseballbane, der nu også har fået besøg af Rays fader, som har været død, siden Ray var teenager.

Denne synopsis har afsløret det hele og dog intet, og man spørger uvægerligt: Er det en film om baseball, eller er det et eventyr om døde mennesker? Well, det er lige så misvisende at kalde *Field of Dreams* for en film om baseball, som det er at kalde *Ringenes Herre* for en rejsefortælling.

Jamen, hvad handler filmen så om, og hvorfor skal man bruge knap to timer af sit liv på den, hvis man hverken interesserer sig for overnaturlige fantasier eller har lyst til at fundere over tilværelsens dybere mening?

Mit første møde med *Field of Dreams*

Jeg indrømmer gerne, at jeg i begyndelsen også havde svært ved at greje filmen. Jeg havde måske slet ikke set den, hvis ikke den var blevet nomineret til en Oscar for bedste film, og hvis ikke Niels Ole og jeg var taget til London for at se alle de nominerede film i topkategorien før årets Oscar-uddeling. Det var et stærkt år med fem fremragende nominerede film, og hvor det var let at forholde sig til de fire andre film, havde jeg en mærkelig fornemmelse i maven efter at have set *Field of Dreams*, og jeg tænkte ved mig selv: Hvad i alverden gik det her ud på?

Det var samtidig en vidunderlig oplevelse. Uden konkurrence var det den film, jeg havde mest lyst til at se igen. *Field of Dreams* er en utroligt velfortalt historie. Man identificerer sig øjeblikkeligt med Ray, som lever et helt almindeligt liv med en forstående hustru og en sød datter. Hvis man ikke lever et sådant liv allerede, ville man ønske, at man gjorde. På et simpelt plan får man en skøn filmoplevelse, der ikke er ulig oplevelsen, man fik som barn, da far eller mor læste eventyr højt. På en eller anden måde besnæres man af filmens magi.

Idé og udførelse

Field of Dreams er en af de film, hvor alle medvirkende yder et værdifuldt bidrag til det fremragende slutresultat. Det var en hjertesag for Phil Alden Robinson, der indtil da havde ernæret sig som manuskriptforfatter og som sådan havde fået et mindre gennembrud med komedien *All of Me* (Min bedre halvdel, 1984). Han fik derefter lov til at instruere *In the Mood* (1987), som de færreste har hørt om, men det gav lige akkurat erfaring nok til at kunne forfølge drømmen om at filmatisere W. P. Kinsellas debutroman *Shoeless Joe* (1982), som han var helt vild med.

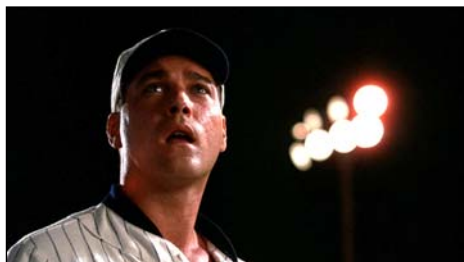
Det var ikke let at få støtte til en film med de tre tabuer: spøgelsers, landbrug og baseball. Begejstringen deltes dog af producenterne Lawrence og Charles Gordon, 20th Century Fox, men selvom selskabet havde købt filmrettighederne til bogen, turde det alligevel ikke producere filmen. De to brødre fik heldigvis lov til at tage projektet med sig, da de forlod Fox, og de bankede på hos de øvrige selskaber. Til sidst bukkede Universal under for deres plagerier, og dér blev *Field of Dreams* produceret med Phil Alden Robinson som både manuskriptforfatter og instruktør.

Alle skuespillerpræstationerne er overbevisende. Kevin Costner var førstevalg som Ray, men han blev i første omgang ikke engang spurgt, for alle var sikre på, at han ville sige nej. En eller anden stak ham alligevel et manuskript, og heldigvis blev også han så begejstret for projektet, at han bød sig til.

Amy Madigan passer som fod i hose til rollen som den jordbundne, stærke og utroligt forstående hustru Annie, og Gaby Hoffmann er bare super charmerende som datteren Karin. De øvrige nøglefigurer er lige så velvalgte: James Earl Jones som den tidligere idoliserede forfatter, Timothy Busfield som den "onde" svoger Mark, Ray Liotta som Shoeless Joe, legenden Burt Lancaster - i sin sidste rolle - som Doc, Frank Whaley som den unge Doc og Dwier Brown som faderen.

Betydningen af James Horners musik skal heller ikke undervurderes. Han var på det tidspunkt en af de bedste filmkomponister i Hollywood. Musikken fanger stemningen i filmen præcist og underbygger og forstærker den med enkle midler. Alle elementer er i topkvalitet, og det fungerer som en helhed. Filmen er en selvopfyldelse af den profeti, Terence Mann citeres for i filmen: "There comes a time when all the cosmic tumblers have clicked into place and the universe opens itself up for a few seconds to show you what's possible."

Tilsyneladende havde universet lukket sig op, da *Field of Dreams* blev til.

Flere luftige betragtninger

Field of Dreams er så fuld af magi, nostalgi, glæde og optimisme, at den rammer de fleste mennesker, uden at det behøver en nærmere forklaring. Den går lige til hjertet med en blanding af myter, drømme, håb og følelser. Den blander fantasi og virkelighed, komik og kærlighed til et livsbekræftende moderne eventyr.

Field of Dreams handler om mange ting på flere planer og kan udmærket bare ses som en velfungerende komedie eller fabel, man af en eller anden grund bliver rørt af. "It's our generation's *It's a Wonderful Life* (Det er herligt at leve, 1946)," sagde Kevin Costner.

Det stærke tema, der især rammer amerikanere, er forholdet mellem far og søn. Det afsløres i løbet af filmen, at Rays far var en halvgammel og træt mand, da han fik Ray, og Ray, et barn af 60'erne, var midt i sit eget ungdomsoprør, da faderen døde. Rays sidste ord til faderen var hånlige, og den smerte bærer Ray stadig rundt med: "That son of a bitch died, before I could take them back."

Den smerte bliver på magisk vis forløst, da også faderen til sidst dukker op på baseballbanen. Det symboliseres af, at de spiller catch; dvs. de kaster en baseball til hinanden, ja, i Danmark ville vi sparke til en fodbold, men idéen er den samme, og det er så stærkt, at filmen også er kendt for at få store, stærke mænd til at græde.

Det er ikke en film, der er let at markedsføre. Det er nærmest umuligt med få ord at få en film om baseball og døde legender til at lyde interessant. Det var heller ikke markedsføringen, der var årsagen til den fantastiske succes, filmen fik.

På åbningsweekenden indspillede den lige godt og vel en halv million dollars fordelt på 22 biografer. Det er 1-2 % af det, topfilm normalt indspiller den første weekend, men inden det var slut, viste kasseapparatet \$64 mio. alene i USA, og det var ikke en kunstigt skabt succes. Ingen vidste, hvordan de skulle forholde sig til filmen, da den havde premiere i april 1989. Mund-til-øre metoden holdt filmen på plakaten måned efter måned: "Har du ikke set *Field of Dreams*? Det skulle du gøre," og det blev folk ved med. Først til jul blev den taget ud af distribution.

Sæsonen sluttede meget passende med en Oscar-nominering for årets bedste film. Da den udkom på video og LaserDisc året efter, blev den af *Video Review* kaldt for 80'ernes bedste film.

"Er dette himlen?" spørger Rays fader i filmen, hvortil *Video Review* svarer: "Himlen er det sted, hvor de viser *Field of Dreams* 24 timer i døgnet."

Hvad *Field of Dreams* egentlig handler om

Da jeg havde set filmen første gang, havde jeg ingen idé om, hvad jeg havde set. Jeg havde bare en mærkelig sitrende fornemmelse i kroppen og en uforklarlig lyst til at se den igen. Siden har filmen været et slags orakel for mig og ofte leveret et svar, når jeg har haft brug for hjælp. Helt konkret hjalp filmen mig igennem mit livs største krise, men den historie gemmer jeg lige til næste kapitel.

Da jeg gav Folketingets medlemmer en kopi af filmen, var det med følgende besked: "Da politikerne er valgt af folkets hjerter, er det lige meget, hvilket parti de tilhører. Bare de kan se baseballspillerne." Jeg tvivler på, at nogen forstod det.

Field of Dreams handler om at forfølge og udleve sine drømme. Den handler om at udnytte livets muligheder, selvom det indebærer, at man løber en risiko og går imod strømmen.

Filmene er fuld af replikker, der sætter budskabet i relief på en god måde. Som Doc Graham formulerer det, da han fortæller Ray om sin forspildte chance for at blive professionel baseballspiller og deltage i Major League: "You know, we just don't recognize the most significant moments of our lives while they are happening. Back then I thought, well, there'll be other days. I didn't realize that that was the only day."

Vi har hørt sådanne guldkorn før, men alt for ofte glemmer vi dem alligevel. Vi almindelige mennesker får ikke chancen igen på en magisk baseballbane, så vi må værdsætte og nyde lykken, mens vi har den. På den anden side er det ikke nødvendigvis den store ulykke, hvis man misser en chance - der dukker måske en anden mulighed op, og Doc Graham tager også situationen med ophøjet ro. I fem minutter var han *så* tæt på sin drøm blot for at se den glippe, men han afviser at kalde den bristede drøm om en professionel karriere i Major League en tragedie: "If I'd only gotten to be a doctor for five minutes, now that would have been a tragedy."

En anden favoritreplik er Karins, da hun fortæller sin far, at han ikke behøver at sælge gården til Mark: "People will come," siger hun trøstende, og hun støttes af Terence Mann, der sætter mange flere ord på, men det korte budskab er, at man ikke først og fremmest skal tænke i penge. Hvis man gennemfører sin drøm, og den bringer glæde, vil midlerne til at holde drømmen i live sikkert dukke op. Og måske er det forklaringen på, at Laserdisken trods alle odds er her endnu?

Den filosofiske vinkel

Phil Alden Robinson siger om *Field of Dreams*: "It's about the power of love to make dreams come true."

Han har måske mere ret, end han er klar over. "Is this heaven?" spørger Rays far til sidst, og Ray svarer, "It's Iowa." Så spørger han sin far, som har været død i mange år og derfor burde vide det, om der virkelig er en himmel.

"Oh, yeah. It's the place dreams come true!" Ray ser sig omkring, ser sit hjem og sin hustru og sin lille datter, og han nikker forstående: "Maybe this is heaven."

Hvor mange tror, der er en gud og en himmel? Mange amerikanere og arabere siger, at de gør, og de bomber hinanden i Guds navn. Ikke så underligt, at mange fornuftige mennesker tager afstand fra den slags og ender med at gøre det til en dyd ikke at tro på noget som helst, men når det kommer til stykket, viser mange erklærede ateister i deres handlinger, at de trods alt tror på kærligheden. Man kan også spørge sig selv, om bombemagerne virkelig tror på deres gud.

Videnskaben har beskrevet og opstillet regler for en masse naturkræfter, men den mest betydningsfulde af dem alle, er der ingen regler for, og den er stadig et stort mysterium: kærligheden. Min teori er, at kunst opstår, når et menneske lader sig bruge af kærligheden. Det uddyber jeg i næste kapitel. Lad mig her tilføje, at jeg er af den overbevisning, at *Field of Dreams* er skabt af kærligheden, og at den har brugt Phil Alden Robinson og W. P. Kinsella som sine instrumenter.

Baseballspillerne er et billede på kærligheden, marken er et billede på himlen. Over for kærligheden står det mammon, djævelen frister os med og forblinder os med for at lokke os væk fra kærligheden. Ray lader sig bruge af kærligheden, og han belønnes med en himmel på jorden. Også hans økonomiske problemer løses - det sørger kærligheden for på sin egen magiske måde - og han får helet sårene efter det uforløste opgør med sin far 20 år tidligere.

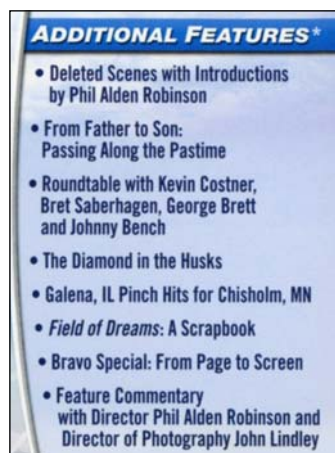
Svogeren Mark er derimod så forblindet af penge, at han ikke kan se spillerne (og forstyrrer dermed spillet), indtil Rays datter styrter ned fra tilskuerpladserne. Han bliver så chokeret, at han et øjeblik glemmer pengene og bekymrer sig ærligt om pigen. Phil Alden Robinson var ikke motiveret af et ønske om at tjene mange penge, men af den drøm, kærligheden plantede i ham. Han lod kærligheden styre sin hånd og fik succes. *Field of Dreams* er fuld af kærlighed, og derfor reagerer vi så stærkt på den. Selvom forstanden ikke forstår det, så mærkes det af hjertet.

De amerikanske DVD-udgaver

I USA udkom *Field of Dreams* på DVD i 1998 med omfattende ekstramateriale, især et kommentarlydspor med Phil Alden Robinson og fotografen John Lindley og en 90 minutters dokumentarfilm, *Field of Dreams: A scrapbook* (1996), samt et ekstra lydspor med James Horners isolerede filmscore.

15-års jubilæet blev fejret med en 2-disc udgave med et overflødighedshorn af nyt. Min favorit er de 11 fraklippede scener med instruktørens forklaringer. Dels holder jeg så meget af filmen, at hvert nyt sekund værdsættes, dels er det en indføring i den filmskabende proces at få vist, hvad der først var planlagt, og så få forklaret, hvorfor det ikke bidrog tilstrækkeligt til fortællingen. Derudover blev der til jubilæet produceret en masse nye dokumentarprogrammer.

From Father to Son: Passing Along the Pastime (2004) er en helt ny 39 minutters dokumentarfilm. *Roundtable with Kevin Costner* (2004) er for baseballnørder: Tre amerikanske baseball-legender ser filmen sammen med Kevin Costner, hvorefter de drøfter den. *The Diamond in the Husks* (2004) er en 17 minutters dokumentarfilm om *Field of Dreams: The Movie Site*. Filmen blev hurtigt en nyklassiker, og millioner af amerikanere søger til Dyersville, Iowa, for selv at slå et par bolde med familien på dette fantastiske, magiske sted. Det er en kæmpe turistattraktion fra april til oktober den dag i dag, dvs. det Herrens år 2022. Gratis adgang!

Galena, IL, er en Movie-On-Location-Tour i Galena, Illinois, der blev berømt for at være stand-in for Chisholm, Minnesota, hvor Ray skulle finde Doc Graham. *From Page to Screen* (2003) er en dokumentarfilmserie på kabeltv-kanalen *Bravo* om tilblivelsen af de mest betydningsfulde film i nyere tid med skuespiller Peter Gallagher som vært. Episoden om *Field of Dreams* afrunder ekstramaterialet.

Blu-ray og 4K UHD

Da filmen udkom på Blu-ray i USA i 2009, indeholdt den de vigtigste features fra begge DVD-plader, kun James Horners filmscore og de gammeldags tekstafsnit i form af "production notes" var droppet. I 2019 udkom 30-års jubilæumsudgaven af filmen på 4K UHD-formatet. Den "gamle" Blu-ray fra 2009 er her ekstramateriale!

Der har aldrig været den store interesse for filmen i Danmark. Måske fordi man ikke kan få danskerne til at tro på, at det ikke er en film om baseball? I Danmark udkom den først på DVD i 2010 og på Blu-ray i 2021. Ingen af de to danske udgaver indeholder ekstramateriale.

Sandheden om ytringsfriheden i Danmark: Forbudt ved lov!

Fælles for de spændende amerikanske udgaver er, at det er forbudt at sælge dem i Danmark - eller at give dem væk! Selvfølgelig er de en del af min filmsamling, men hvis jeg vil være en lovlydig borger og overholde loven, er jeg nødt til at tage dem med mig i graven, for det er forbundet med bødestraf at sprede dem.

Så sent som den 22. august 2021 var der endnu en debat om ytringsfriheden i DR's *Deadline*. Oplægget var Mette Frederiksens ord i Folketinget den 11. maj samme år. Jeg er enig i ordene, men det viste sig igen-igen, at det ikke handler om, at kunsten skal være tilgængelig for alle. Næh, det handler om retten til at håne og provokere de muslimer, hvis religion forbyder billeder af Muhammed. Jeg må indrømme, at jeg ikke forstår, hvorfor det er så vigtigt. Vi ser jo ikke muslimerne gå ind i danske kirker og bande for lige at demonstrere deres ytringsfrihed!

Sandheden er, at ytringsfrihed i Danmark blev forbudt ved lov i 2002, men det har ikke affødt én eneste debat i de seneste 19 år. Alle debattører taler som om, at ytringsfriheden er vigtig. Enig, men det er utåleligt at høre, at alle foregiver, at vi *stadig* har ytringsfrihed i Danmark! Vær i det mindste ærlig om det!

I Danmark har vi skabt et moderne Nordkorea med et kulturelt jerntæppe omkring os: "Globaliseringen er stoppet, landsbyen Danmark genindført" (side 551). Rasmus Tantholdt rapporterede engang fra Nordkorea, at mange er tilfredse, fordi de aldrig har kendt andet. De ved ikke, hvad de går glip af, når de ikke har adgang til resten af verden. Sådan er det også at være dansker. Danskerne har siden 2002 troet, at udvalget af DVD-film i danske butikker var det, der fandtes, men alle de internationale udgaver er sorteret fra på grund af frihandelsforbuddet.

Hvorfor omtales det aldrig som et problem? Jeg savner en forklaring på, at den danske censur skulle være bedre end Nordkoreas og Sovjetunionens censur.

denkskjultekorruption.dk/video081

Debatten indledtes med et klip af Mette Frederiksen i Folketinget, 11. maj 2021: "Det er et knæfald for alt det forkerte, når vi begynder at censurere os selv, og det er ligegyldigt, hvor censuren er. Om det er i avisens spalter, om det er i vores tale, om det er i lærerens undervisning eller i noget fjerde. Al form for censur er dødsensfarligt og imod vores demokrati og imod vores danske værdier."

Får vi nu endelig en debat om censuren i Danmark, nåede jeg at tænke, inden Niels Krause-Kjær afslørede, at det handlede om det sædvanlige: "Sådan lød det, da debatten om ytringsfrihed og hvorvidt Muhammed-tegningerne skal være pensum i undervisningen i Folkeskolen igen blussede op."

Debat om ytringsfrihed i DR's Deadline, 22. august 2021